

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Plein 2
2511 CR Den Haag

Ministerie van Defensie

Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Datum 13 juli 2010
Betreft Evaluatie vliegpatronen vliegbasis Gilze-Rijen

Onze referentie

BS/2010020968

Afschrift aan

de Voorzitter van de Eerste
Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 22
2513 AA Den Haag

*Bij beantwoording datum,
onze referentie en betreft
vermelden.*

Op 27 oktober 2009 heeft de staatssecretaris van Defensie toegezegd de Kamer te informeren over de resultaten van de evaluatie van de vliegpatronen rondom de vliegbasis Gilze-Rijen (Kamerstuk 32 123 X nr. 18). Hiermee voldoe ik aan deze toezegging. Voorts ga ik in op de hinder die wordt ondervonden en de maatregelen die worden genomen om dit te beperken.

Algemeen

De vliegbasis Gilze-Rijen is de thuisbasis van het Defensie Helikopter Commando (DHC) en huisvest een squadron gevechtshelikopters (21 Apaches) alsmede twee squadrons transporthelikopters (elf Chinooks, zeventien Cougars en vier Alouettes). Het vliegveld dient tevens als oefen- en reservelocatie voor jachtvliegtuigen en andere vliegtuigen, en als doorvoerhaven voor luchttransport bij grootschalig Navo-optreden. De vliegbasis Gilze-Rijen wordt ook gebruikt door bondgenoten en incidenteel voor burgermedegebruik, onder andere door de Stichting KLu Historische Vlucht en een zweefvliegclub.

In 2003 heeft de regering besloten de vliegbasis Soesterberg te sluiten en alle helikopters te stationeren op de vliegbasis Gilze-Rijen. Eind 2008 zijn de laatste van in totaal 32 helikopters van Soesterberg naar Gilze-Rijen verhuisd. Dit heeft een positief effect gehad op de werkgelegenheid en de economische situatie van de regio, maar heeft ook geleid tot een toename van het aantal vliegbewegingen en daarmee de geluidsbelasting.

Voor de vliegbasis Gilze-Rijen is op grond van artikel 28 van de Luchtvaartwet de Commissie Overleg en Voorlichting Milieuhygiëne (COVM) Vliegbasis Gilze-Rijen ingesteld. Deze commissie heeft onder andere tot taak de behandeling van klachten van omwonenden te bespreken met de commandant van de vliegbasis. De commandant kan, binnen bepaalde grenzen, maatregelen nemen om de geluidsoverlast te verminderen, bijvoorbeeld door de spreiding van geluidsbelasting. De COVM kan ook advies uitbrengen en voorstellen doen aan de staatssecretaris van Defensie of aan andere instanties over maatregelen en voorschriften ter beperking van de geluidshinder veroorzaakt door het gebruik van de vliegbasis.

Berekening geluidsbelasting 2009

Het Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium (NLR) heeft de geluidsbelasting van de daadwerkelijk gevlogene vluchten van helikopters en andere vliegtuigen van en naar de vliegbasis Gilze-Rijen in 2009 berekend. Vervolgens heeft het NLR bezien of deze past binnen de geluidszone, de maximaal toegestane geluidsbelasting per jaar, van de vliegbasis Gilze-Rijen. De geluidszone wordt voor elke luchthaven op grond van de luchtvaartwetgeving vastgesteld. Gebleken is dat de geluidsbelasting van de vliegbasis Gilze-Rijen in 2009 binnen de wettelijke norm is gebleven.

Klachten geluidshinder

Door de verhuizing van helikopters van Soesterberg naar Gilze-Rijen is sinds eind 2008 het aantal vliegbewegingen en het aantal klachten over geluidshinder toegenomen. In 2008 waren er in totaal 413 klachten, waarvan 370 in de laatste drie maanden van dat jaar. In 2009 zijn er 1385 klachten ingediend over geluidsoverlast van de vliegbasis Gilze-Rijen. Een aantal personen heeft meerdere klachten ingediend, van wie vijf personen samen 321 klachten (ongeveer 23 procent).

In bijlage A is de globale geografische spreiding van de klachten voor het jaar 2009 weergegeven. De klachten worden voornamelijk veroorzaakt door het circuitvliegen van de transporthelikopters. Circuitvliegen is het vliegen in de onmiddellijke omgeving van de vliegbasis volgens een vast patroon, afhankelijk van de heersende windrichting. Deze circuits worden gevlogen ten behoeve van de initiële opleidingen en het jaarlijks oefenprogramma dat de vliegers verplicht moeten uitvoeren om getraind te worden en te blijven.

De routes van en naar vastgelegde *initial points* (IP) zijn een tweede oorzaak van klachten. De IP's zijn geografisch vaste punten die als referentie dienen voor de vlieger en zijn nodig om het luchtverkeer te reguleren. De vliegers zijn verplicht om via de IP's het vliegveld te naderen en te verlaten. Zowel de circuits als de IP's zijn ingesteld om de (vlieg)veiligheid te waarborgen.

Maatregelen beperking geluidshinder

In 2009 zijn al maatregelen genomen om de overlast van een toenemend aantal vliegbewegingen te beperken. Zo zijn de vluchten van en naar de vliegbasis Gilze-Rijen evenredig verdeeld over de IP's. De circuits aan de zuidzijde en de westzijde zijn aangewezen als de primaire circuits. Tevens wordt een gedeelte van de trainingsvluchten uitgevoerd vanaf andere vliegvelden in Nederland.

Als gevolg van deze maatregelen is het aantal klachten uit de Tilburgse wijken Reeshof, Koolhoven en het dorp Hulten met ongeveer 30 procent gedaald. Voorts is het aantal klachten over vastvleugelige vliegtuigen vanaf september 2009 afgenomen. Het aantal klachten uit Oosterhout is echter toegenomen. Ook de wijken Nerhoven en de Grote Spie (Gilze en Rijen) ondervinden extra hinder. Daarom zal de commandant van de vliegbasis Gilze-Rijen, in het overleg met de COVM, de situatie de komende jaren blijven analyseren en daar waar mogelijk de vliegbewegingen verder aanpassen om te zorgen voor een zo goed mogelijke spreiding van de geluidsbelasting.

Hierbij moet de commandant ervoor zorgen dat de wettelijk vastgestelde geluidszone niet wordt overschreden, dat de (vlieg)veiligheid gegarandeerd blijft en dat de gevolgen voor de bedrijfsvoering aanvaardbaar zijn.

Ministerie van Defensie

Datum

Voorts blijft de vliegbasis veel tijd en energie investeren in communicatie met omwonenden. Zo kunnen zij zich laten informeren over afwijkende vliegbewegingen via onder andere e-mailberichten en informatieavonden van de vliegbasis. Omwonenden die een klacht hebben ingediend worden desgewenst bezocht.

Onze referentie
BS/2010020968

DE MINISTER VAN DEFENSIE

E. van Middelkoop

Bijlage A

Ministerie van Defensie

Datum

Onze referentie
BS/2010020968

